

DRÖMMAR

Titel
Drömmar

Produktionsland
Norge, 2025

Målgrupp
Åk 7 - gymnasiet

Teman
Förälskelse, hbtqi,
författardrömmar

Ämne
Svenska, sex,
samtycke och relationer,
psykologi, filosofi

Längd
110 minuter

Dialogspråk
Norska

Undertexter
Svenska

Regi
Dag Johan Haugerud

Svensk distribution
TriArt Film

Filmbokning
skolbio@triart.se

Den norske regissören Dag Johan Haugeruds **Drömmar** vann Guldbjörnen på filmfestivalen i Berlin 2025. En inkännande historia om den första omtumlande förälskelsen, om författardrömmar och om språkets makt. När 17-åriga Johanne faller handlost för sin nya lärare Johanna blir det upptakten till en innerlig men tvetydig relation mitt emellan fantasi, verklighet och drömmar.

OM FILMHANDLEDNINGEN

Film är ett mångfacetterat pedagogiskt verktyg där våra filmhandledningar är gjorda för att ledsaga dig som lärare. Åldersrekommendationen, som här sträcker sig från åk 7 till och med gymnasiet, är en rekommendation. Du känner dina elever bäst och vet vad som kan vara relevant för dem. Du kan välja att ta upp ett eller flera teman. Viga lite mer tid åt fördjupning knutet till någon av frågeställningarna, eller djupstudera aspekter som exempelvis filmens form. Förbered gärna genom att se filmens trailer.

FILMEN OCH LÄROPLANEN

Drömmar som handlar om en tonårings sexuella uppvaknande kan med fördel knytas till ämnet *Sexualitet, samtycke* och relationer som är ett ämne integrerat i flera andra ämnen under elevernas hela skolgång. Filmen lyfter frågor om sexuella identiteter och sociala normer, och i skolan, som ska verka för ett normmedvetet förhållningssätt, kan *Drömmar* ge en ingång till hur man får modet att utmana dem.

Filmens huvudperson när författardrömmar och hennes skrivande som resulterar i en utlämnande självbiografisk bok kan vara en ingång till att inom ämnet Svenska diskutera den litterära genren autofiktio. Vem äger en berättelse och vilka hänsyn bör tas när fiktionen och verkligheten samsas i en och samma text?

Filmen kretsar även kring gränslandet mellan verklighet och hur förväntningar kan förändra uppfattningen om verkligheten vilket för att den också anknyter till ämnet *Psykologi* och *Filosofi*.

HANDLING

Sjuttonåriga gymnasietjejen Johanne bor i Oslo med sin mamma och ägnar det mesta av fritiden åt vänner och danslektioner. Men mest av allt tänker hon. Filosoferar, läser böcker och drömmer. Om vem hon vill vara, om att bli vuxen och om kärlek.

En romantisk roman som hon hittar i sin mormors bokhylla griper tag i henne och inspirerar henne att själv formulera sina funderingar och känslor, något som så småningom kommer att utkristallisera sig till en egen bok. Det blir en berättelse som tar sin början när hon får en ny lärare i franska och norska, Johanna.

Johanne blir upp över öronen förälskad i den karismatiske vikarien som är textilkonstnär och bär hemmastickade koftor. Som ler mjukt och genast blir omtyckt av klassen. Och Johanne uppfattar det som att det uppstår en unik kemi dem emellan. Plötsligt upptar läraren alla hennes tankar. Bara en glimt av henne i korridoren gör henne lycklig. För visst har hon ett särskilt gott öga till

Johanne på franskalektionerna? Men hur ska hon fånga hennes intresse på riktigt? Kanske lära sig sticka? På lektionerna fantasierar hon om sin lärare och om nätterna drömmer hon om henne?

Men det känns lite skamligt. Hon vet inte vem hon ska anförtro sig åt. Hennes kompisar märker att hon verkar frånvarande och oroar sig för ifall hon är deprimerad. Mamman tror att hon är sjuk och själv känner hon att hon håller på att bli tokig. En dag repar hon mod och går hem till Johanna. Hon får ett varmt mottagande och brister i gråt i Johannas famn.

Vi förflyttas nu ett år år fram i tiden och Johanne berättar i en voice over att hon tänker mer sällan på läraren nu, att hon på ett sätt är glad att det är över, men att hon ser på det som hänt med bara fina minnen, minnen som hon skrivit ned. Men hon vill dela med sig av det hon skrivit till sin mormor som själv är författare och poet och gör det under förutsättning att ingen annan får läsa

Johannes berättelse. Mormodern tycker att det är modigt att skriva så öppen hjärtigt om en förälskelse men tycker att Johannes mamma också bör få läsa. Mamman reagerar lite annorlunda och oroas över om detta kanske handlar om ett sexuellt utnyttjande eller t o m ett övergrepp från lärarens sida. Bör hon anmäla läraren eller skolan?

I tillbakablickar och med hjälp av den skrivna texten får vi historien berättad för oss, ur Johannes synvinkel. Vi ser hur Johanne och Johannas relation utvecklas. En relation som är full av tvetydigheter men Johanna tolkar det som om de nästan är ett par. Istället för att gå på dansklasser går hon hem till Johanna. De dricker te, samtalar och Johanne lär sig att sticka. Men relationen tonar så småningom ut och efter en tid hörs de bara lite sporadiskt på mobilen och Johanna drar sig tillbaks och kommer med undanflykter för att inte ses. När de äntligen träffas igen är det lite stelt och när Frøydis, en väninna till Johanna upp, känner sig Johanne som femte hjulet och går därifrån.

I takt med läsningen och i samtal med varandra bearbetar även mamman och mormodern sina tankar och känslor kring Johannes text. Den är ju bra och skulle mormor, som har kontakter i förlagsbranschen, skulle kunna se till att den blir publicerad? Men vad skulle det betyda för Johanne? Skulle man kanske ge det lite mer tid? Vänta tills Johanne fått distans till det som hänt? Men när även en förläggare visar sig vara entusiastisk över det som Johanne skrivit börjar mamman se en potential i dotterns både 'universella' text och specifika 'queer-tema'. Läraren måste givetvis först ge sitt godkännande om man ska ge ut boken. Johanne är dock fortfarande tveksam.

Mamman tar kontakt med Johanna för att försöka reda ut vad som hänt och frågar om hon godkänner en bok där hon förekommer i mycket intima beskrivningar. Hon avdramatiserar sin relation till Johanne. De var bara nära vänner enligt henne, kanske var det istället hon som blivit utsatt för ett slags övergrepp? Hon har hursomhelst inga problem med att boken ges ut.

När boken publiceras får den "någorlunda" recensioner och säljer "hyfsat". Johanne besöker på sin mamas uppmaning en psykolog för att bearbeta den turbulenta tiden som boken beskriver. Johanne ser inte riktigt vitsen med terapin. Och hon säger till psykologen att hon inte är säker på att hon vet mer om kärlek nu, även om hon har en pojkvän. På vägen ut kommer hon på att hon glömt sitt usb-minne. Hon går tillbaka men träffar på Frøydis i trapphuset innan hon hämtat det. De två bestämmer att gå och ta en kaffe. Att hennes pojkvän väntar tillsammans med några av deras vänner lite längre bort verkar hon helt ha glömt.

FÖRÄLSKELSE

Johanne drömmer om att uppleva kärleken. En bok i hennes mormors bokhylla får henne att längta efter en förälskelse som kan skaka om hennes liv och hennes drömmar blir besannade när hon faller handlost för den mjuka leende lärarvikarien, som heter nästan som hon, Johanna. Men det kommer också att innebära att kastas mellan hopp

och förtvivlan, och att inte vara säker på huruvida känslorna är besvarade eller vad deras relation innebär.

- Vad är det för berättelse som skildrades i den franska romanen som hon hittade i sin mormors bokhylla?
- Vad för längtan och vilka känslor väcker boken hos Johanne?
- Vilken detalj i boken etsade sig fast, och hur återspeglar den sig senare?
- Hur skildrar filmen Johannes första möte med läraren Johanna?
- Vilka känslor beskriver Johanne att hon drabbas av? Hur påverkas vardagen?
- Hur gestaltar filmen Johanna genom Johannes ögon?
- När det gått en tid beskriver Johanne förälskelsen som "härlig, väldigt smärt-sam, men mest bara fantastiskt härlig". Vad kan ni känna igen er i från när ni själva varit kära? Vad är det finaste och det jobbigaste med att vara kär?
- Hur utvecklas relationen? Vem är det som definierar vad för slags relation de har?
- Hur krockar Johannes fantasier och idé om kärleken med verkligheten?
- Hur ser deras olika bilder av vad deras relation innebär ut?
- Hur arbetar filmen med att skapa romantik? Hur ser det ut hemma hos Johanna?
- Hur resonerar hon kring hur kärlek ska kännas i motsats till hur vi förväntar oss att den ska se ut? Vilka insikter om kärlek uttrycker hon när hon sitter hos terapeuten i slutet?

FÖRTROENDEN

Relationen mellan Johanna och Johanne är tvetydig men också komplicerad. Ett sexuellt förhållande mellan en vuxen och en minder-årig är i sig inte olagligt. Men det brott som kan aktualiseras är "sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning" i enlighet med brottsbalken 6 kap 1 § första stycket p 3. Och filmens relation ger upphov till både moraliska och etiska frågeställningar då vi inte är säkra på vad det är som har hänt mellan läraren och eleven. Eller om de verkligen, som Johannes beskriver i boken, har haft en sexuell relation.

- Johanna är Johannas mentor och lärare och märker att Johanna tyr sig till henne. Vilket ansvar har hon som vuxen och lärare gentemot sin elev?
- När Johannes besöker Johanna efter att de inte setts på länge dyker plötsligt Frøydis upp. Vad händer i den scenen? Antyder den något om deras tidigare historia?
- Hur pendlar maktförhållandet mellan Johanna och Johanne under relationens gång?

- Hur tror ni vi hade sett på historien om det handlat om en manlig lärare?
- Johannes har en mormor som hon först anförtror det hon skrivit ned. Hur ser deras relation ut? Hur reagerar mormodern på Johannes text? Varför tror ni att Johanne väljer att visa sina innersta tankar för henne innan hon låter mamman läsa texten?
- Hur reagerar mamman på texten? Hur ändras hennes uppfattning efter ett tag? Vilka kvaliteter ser hon i det som skulle kunna bli en bok?
- Filmen lyfter tre generationer kvinnor, Johanne, mamma Kerstin och mormor och deras samhörighet. Vad för slags diskussioner har de sinsemellan? Vad har litteraturen betytt för mormor? Vad önskar hon att hon hade gjort mer i sitt liv? Finns det något som tyder på en viss avundsjuka gentemot barnbarnet?
- Vilken syn på feminism hör vi Johanne uttrycka och hur diskuterar mamman och mormodern feminism? När de vandrar i skogen har de en diskussion som handlar mycket om feminismens framväxt. Ta reda på mer om utvecklingen. Hur påverkar detta oss idag? Behöver vi fortfarande kämpa för jämställdhet idag? Varför då i så fall?
- Johannes text innehåller intima sexuella beskrivningar men mycket är bara antytt i filmen. Och mamman och mormodern pratar om det som de läst i texten. Hur tänker ni kring att de får tillgång till hennes innersta tankar och fantasier? Och blir hon pressad av mormodern till att mamman också får läsa det? Hur mycket tycker ni att en tonåring kan/behöver dela sina sexuella upplevelser och fantasier med sina föräldrar? Vilka gränser bör man dra?
- Johanne vill inte definiera sig som queer bara för att hon blev kär i Johanna. Är det viktigt att definiera sin sexuella läggning? Är det något som man gör för sig själv eller inom ett socialt sammanhang?

FANTASI ELLER VERKLIGHET, OCH MINNEN

Johannes skrev ner allt för att bevara det. Hon ville finna ord som beskrev allt precis som det var, och minnas det rätt. Minnen kan ju förändras. Att skriva ner tankarna och känslorna gjorde det greppbart för henne. Då fanns något konkret att hålla i handen som ett bevis på att det faktiskt hänt. Och berättelsen blir givetvis ur hennes perspektiv formulerad med hennes ord och språk.

- Hur blir hennes skrivande både ett sätt att lätta sitt hjärta och att dela med sig till andra?
- Vad händer med det som var hemligt när det plötsligt skall läsas av andra?
- Johannes egen ingång till ett eget skrivande har gått via mycket läsande. Hon säger att hon inte läser för att veta vad som är sant. ”Jag läser för att kunna göra min grej och finna mig själv.” Hur menar hon tror ni?

- Hon ifrågasätter samtidigt om man måste skriva ner eller fota allt man upplever. Kan man inte bevara det inom sig? Hur tänker ni, med tanke på att många unga lever en stor del av livet på nätet, kring att dokumentera sina liv?
- Johanne tar danslektioner men det är framför allt skrivande som blivit hennes sätt att uttrycka sig. Att formulera sitt inre. Hur uttrycker ni era tankar och känslor? Genom musik, konst, skrivande, film eller annat?

Böcker kan vara helt fiktiva, inspirerade av verkligheten eller autofiktiva. Den senare genren där författaren rör sig i gränslandet mellan det fiktiva och det självbiografiska har länge varit ett populärt litterärt grepp. Redan August Strindberg hämtade från sitt eget liv i *Tjänstekvinnans son*. Norske Karl Ove Knausgård fick ett stort genomslag med sin självbiografiska romanserie *Min kamp* medan Carina Rydberg (*Den högsta kasten*) och Lena Andersson (*Egenmäktigt förfarande*) är två svenska författare som skrivit inom autofiktionen.

- I *Drömmar* får Johanne chansen att ge ut sin första bok. Men hon måste först få godkänt av läraren Johanna att publicera eftersom det till stor del handlar om henne. Hur reagerar Johanna på att ha blivit omskriven så intimt av sin egen elev?
- Hur låter Johannas version av förhållandet mellan henne och Johanne när Johannes mamma stämmer träff på ett kafé?
- Hur förstärker filmen det tvetydiga i det som Johanne berättar? Hur tolkar ni filmens slut?
- Vilka moraliska och etiska dilemman kan uppstå när man skriver något som både är självbiografiskt men har formen av en roman?

- På ett mer filosofiskt plan, vem äger en berättelse? Vem får vara 'subjekt' och vem blir 'objekt'? Vem definierar ett förhållande?
- Vi lotsas genom filmen av Johannes egen röst. Hon har själva berättande i sin egen hand. Hur påverkar det oss som publik?
- Hur arbetar filmen själv med minnen och tillbakablickar?
- Johanne har sina minnen nedladdade på ett USB-minne som följer henne ända tills hon glömmer det hos terapeuten och hon struntar i att hämta det. Varför tror ni hon gör det? Hur tänker ni kring minnen, hur vi skapar dem och hur förändras de över tid?
- Vad kan en trappa/stege vara metafor för eller symbolisera?
- I en varmt ljussatt drömlig scen, som bryter med filmens strikt naturalistiska stil, ses mormodern klättra uppför traporna tillsammans med massor av andra människor. Hur vill ni tolka den scenen?
- Johanne beskriver inledningsvis att hennes liv finns i ett moln. Det vill säga allt det som finns inom henne. Rent konkret finns ju hennes inre på ett usb-minne som finns i en liten figur. Vad händer med det under filmens gång? Vilken symbolisk betydelse har den lilla figuren för henne?

Fördjupningstips:

Länk till RFSL: <https://www.rfsl.se/hbtqi-fakta/begreppsordlista/>

Filmer med liknande tema:

So jävla easy going av Christoffer Sandler, Sverige 2022

Young Hearts av Anthony Schatteman, Belgien/Nederländerna 2024

Fucking Åmål av Lukas Moodysson, Sverige 1998

ESTETIK OCH SYMBOLIK

Drömmar inleds med bilder av en lång trappa som leder upp genom ett dimhöljt landskap. Trappor som blir ett slags ledmotiv genom flera återkommande scener. Både som en del av arkitekturen i Oslo och i en mer symbolisk betydelse.

- *Drömmar* bygger framför allt på Johannes egen berättarröst och en dialogburen intrig. Men omgivningarna skapar också en betydelsebärande form till historien. Hur skulle ni beskriva stämningen i scenen när hon vandrar genom ett kvällsmörkt Oslo? Vad förs slags musik ackompanjerar bilderna?
- Norrmännen, de som har råd eller ärvt, besöker ofta sin hytte. En liten stuga på landsbygden. De har också en omvitnad stark koppling till naturen, och att 'gå på tur'. Friluftsliv är en filosofi och livsstil. Hur återspeglas detta i filmen?
- Filmen refererar till berättelsen om 'Jakobs stege' ur Bibeln. Vad var det för historia?

